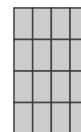


Stvaranje sećanja

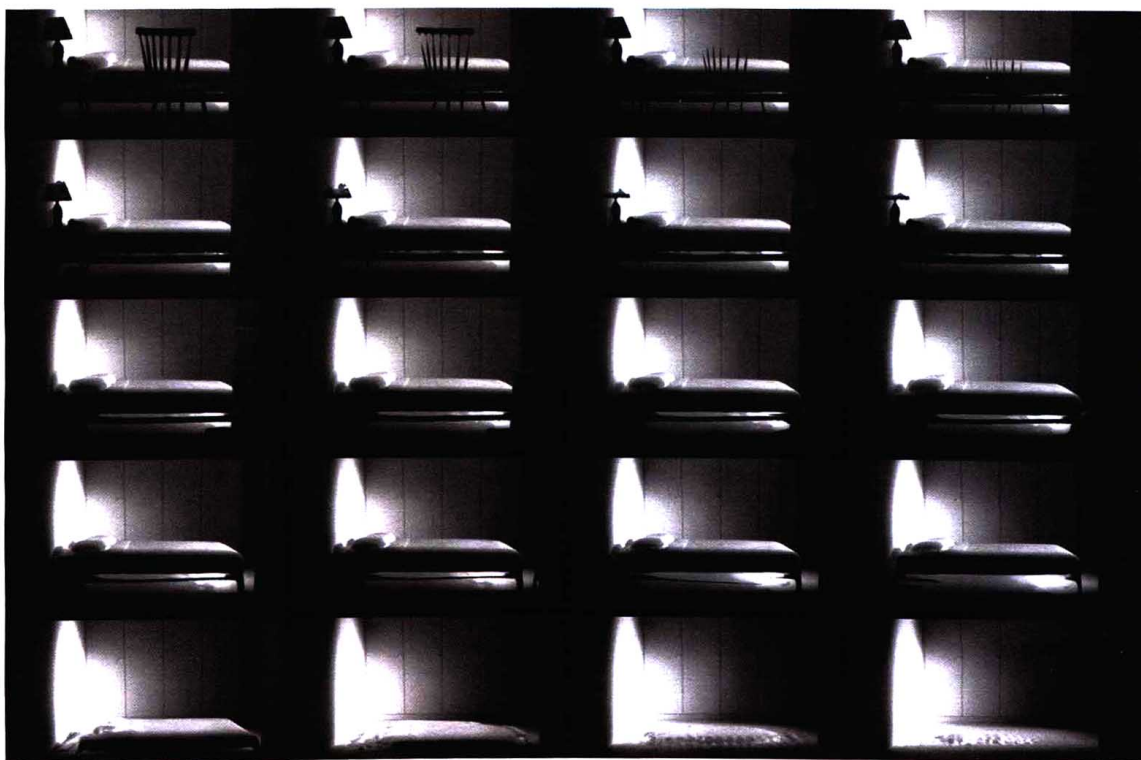
Medij - Rubrika: NIN - Kultura
 Datum: Čet, 28/10/2010
 Površina članka: 1942cm2
 Strana: 54

Zemlja: Srbija
 Autor: Olivera Vukotić
 Deo: 1/4



Стварање сећања

Осамнаест уметника различитих генерација представљено је видео/филмским и просторним инсталацијама, чије теме су сукоби у Индији, патње жена на јужном потконтиненту, сећања на концентрационе логоре, апартхејд, колонизација



ТРИ СОБЕ (2008) ТРОКАНАЛНА ИНСТАЛАЦИЈА : ЈУНАС ДАЛБЕРГ

ОЛИВЕРА ВУКОТИЋ

Педесет први октобарски салон, чији је назив „Ноћ нам прија“ одржава се од 8. октобра до 21. новембра у згради бивше Војне академије у Ресавској улици у Београду. У овогodiшњој селекцији нашли су се радови осамнаест етаблираних уметника различитих генерација. Заједнички именуитељ за стваралаштво свих учесника је ангажованост на политичким и актуелним друштвеним проблемима, као и бављење личним сећањима из детињства.

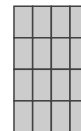
Концепт 51. салона, који се у основу бави индивидуалним и колективним сећањем, осмислио је шведски кустоски пар Јуан Пусет (Johan Pousette) и Селија Прадо (Celia Prado). Ова два кустоса респектабилног међународног искуства баве се глобалним, културолошким и историјско-политичким проблемима сагледаним кроз призму концептуалне уметности. У том контексту треба посматрати и слоган Салона “Ноћ нам прија...” који потиче из есеја славног аргентинског писца Х. Л. Борхеса а који се односи на преиспита-

вање сећања, реконструкцију и перцепцију стварности и начин како сваки појединац, свесно или не, прави одабир тога шта треба запамтити а шта заборавити. Одличан спој теме и простора направљен је одржавањем Салона у простору некадашње Војне академије, а садашњег Музеја у Београду. Ова зграда пре неколико година додељена је Музеју града Београда али је тек са Салоном добила улогу излагачког простора.

Јасно је да су кустоси свесно бирали уметнике из различитих делова света а с

Medij - Rubrika: NIN - Kultura
 Datum: Čet, 28/10/2010
 Površina članka: 1942cm2
 Strana: 55

Zemlja: Srbija
 Autor: Olivera Vukotić
 Deo: 2/4



КРИТИЧАРИ О ПРОГРАМУ САЛОНА

СРАМОТНО И СМЕШНО

Сваке године Октобарски салон изазива велику пажњу. Делимично јер је најрепрезентативнија манифестација савремене уметности код нас, али такође и због концепције која је често предмет критике. Педесет први салон актуелизовао је нека од питања а одговоре на њих тражили смо од ликовних критичара, историчара уметности и сликара.

Ликовни критичар Василије Б. Сујић истиче да „је време великих изложби прошло и да је Октобарски салон једини прави допринос у нашој средини имао у време оснивања и првим годинама постојања. Затим је наставио да живи по некој чудној логици по којој све ствари у овој земљи теку. Тражена права концепција никад није пронађена. До краја века је важило самоуправно правило да на Салону морају бити заступљене све присутне тенденције без обзира на квалитет. Ново време је донело оно што му је иманентно: личне изборе који не припадају основној идеји већ траже начин да се изгубе у глобалним кретањима. Нова синтакса није пронађена. Салон не излази из галеријских простора, без обзира на то да ли су класични или алтернативни, без обзира на то што је данашња прва линија уметност за једнократну употребу. У таквој ситуацији ни Салон нити било која друга изложба тог типа не могу постати оно што се од њих очекује. Време изгубљених надања се наставља. Докле? Не може се рећи“.

Историчар уметности и уметнички директор 46. октобарског салона Дарка Радосављевић о концепцији Салона каже: „Прво се треба подсетити да је 2004.

године учињен огроман напор да се од локалне ревијалне изложбе Октобарски салон постави на интернационалну сцену и доведе у позицију велике значајне манифестације у региону. Први (Анда Ротенберг) и трећи (Рене Блок) су у великој мери успели да скрену пажњу интернационалне сцене и да, посебно у данима отварања и током пратећих конференција, занста окупе кључне актере, бар из региона. Сви досадашњи салони имају ауторски печат уметничког директора, а како се ко представио, процењивала је публика и стручна јавност. Уз пуно разумевања, помало ми је жао што је концепт салона из 2008. (Бојана Пејић) био некомуникативан за ширу публику, што су 2009. (Бранислава Анђелковић) недостајали уметници из иностранства, и што је овај садашњи (Јохан Пусет) доста проблематичан на више нивоа.“

На питање шта мисли о 51. салону и да ли би неки рад издвојила у позитивном или негативном контексту, др Ивана Симеонович-Гелић, редовни проф. ФЛУ, одговара: „Скоро ништа, или пак у тако суженом избору излагача (ако су то уопште излагачи?) мој лаконски одговор је: срамота. Зар два селектора овогодишњег Салона имају тако истанчан став према визуелним уметностима или је у питању нешто друго?“

На овогодишњем Салону презентовани су искључиво видео-радови. Став сликара и редовног проф ФЛУ Чедомира Васића о томе је: „Што се тиче карактера радова, чињеница јесте да су се средства изражавања доста изменила, да је ударна моћ традиционалних медија ослабила, да

се публика израсла уз електронске уређаје друкчије односи према уљаном сликарству и да целокупна конзументска матрица захтева другу врсту сензација и доживљаја него што то пружа, најалост све ређа, продужена контемплација ликовног дела. Утолико је занимљивије да видео-радови поново трају све дужи и да код стварно заинтересованих обезбеђују одговарајуће задржавање и пажљиво сагледавање свих компоненти дела. Виртуелна слика коју нуди видео (као филм, као пренос уживо, као дигитална анимација) умногоме је заменила класичне ликовне дисциплине. То наравно не значи да су ове нестале или да се у некој новој форми опет неће актуелизовати, али тренутна експанзија других изражајних средстава је објективна реалност. У којој мери је то реалност и наше уметности и стваралаца, у којој мери страни селектори могу и желе да свој концепт заснивају на домаћој продукцији, у којој мери локални помоћници успевају да предложе уметнике најприменије селекторовој замисли, питања су која изазивају одређене дилеме.“

Дарка Радосављевић пажњу скреће и на следеће: „Такође, засметало ми је што је број националних представника сведен на три имена. Ако је већ инсистирано на видео-радовима, има одличних и код нас. „

И за крај, поставили смо питање: да ли су награђени радови с правом награђени?

- И да су с правом награђени, смешно је и непрофесионално да жири чини један критичар па макар он био и Рене Блок, рекла је Ивана Симеонович-Гелић.

намером да се Београд сагледа као интегрални део глобалних дешавања а не као изолован град. Сви уметници представљени су видео/филмским и просторним инсталацијама, јер је по мишљењу селектора тај вид уметничког изражавања најприхватљивији за публику којој је савремена уметност често неразумљива.

Тематика презентованих радова креће се у распону од *сукоба у Индији*, преко патњивих жена на јужном потконтиненту, сећања на концентрационе логоре, апартхејд, колонизација..., до сећања из

детињства. Деликатност тема у радовима је суптилно перципирана, што по речима уметничког директора Салона, Пусета, треба да доведе до тога да „из-

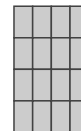
Салон одликује богат пратећи програм који је започет пре отварања са светлосном инсталацијом Ерика Крикорца

ложба иницира дијалог и разговор о реконструкцији прошлости и креирању личног сећања, јер као да се историја понавља у циклусима“.

Вишеслојност теме Салона, у презентованим радовима, манифестује се кроз различите аспекте, приступе и средства реализације. Рад једног од награђених уметника на Салону, Вилијама Кентрица „Шта ће доћи (већ је дошло)“ темељи се на сликарским техникама из 17. века помоћу којих изобличени приказ поново поприма своје праве пропорције кад

Medij - Rubrika: NIN - Kultura
 Datum: Čet, 28/10/2010
 Površina članka: 1942cm2
 Strana: 56

Zemlja: Srbija
 Autor: Olivera Vukotić
 Deo: 3/4



ИНТЕРВЈУ: ДУШИЦА ДРАЖИЋ

МАЛО УМЕТНИКА ИЗ СРБИЈЕ

Душица Дражић (1979) једна је од троје уметника из Србије који су изабрани да учествују на 51. салону. Завршила је Факултет примењених уметности у Београду 2004, а од 2006. повремено ради унутар групе "usually4". Ове године добила је две награде и то "Димитрије Башичевић Мангелос" и "Young European Artist Trieste Contemporanea Award". Награда „Мангелос“ подразумева боравак у Њујорку са учешћем у ИСПП резиденцијалном боравку, тако да је наша саговорница интервју дала из Њујорка, док друго-поменута награда истовремено значи и одржавање њене самосталне изложбе у Трсту крајем године. На све то, треба додати да је Душица најмлађи учесник 51. салона, тако да интервју почињемо њеним импресијама о Салону.

– Када су ме у јулу ове године кустоси J. Poussette и С. Prado позвали да предложим и реализујем site-specific рад, најдоминантнији је био осећај одговорности према самој себи. Овогодишњи Октобарски салон је прва значајна групна изложба код нас на којој излажем, али и прва изложба на којој се налазим у окружењу уметника попут Харуна Фароцкија или Маје Бајевић, које сматрам значајним за мој уметнички развој. Ова изложба за мене представља напуштање сигурне зоне и до сада најдиректније суочавање са широком публиком.

Жао ми је што више уметника из Србије није учествовало. Мислим да је постојало довољно простора. Овакве изложбе би



требало да дају и пресек наше млађе сцене, а уједно и да буду подстрек уметницима за даљи рад.

Чиме сте се представили на Салону?

Рад „Зимска башта“ настао је као директна провокација локалитета бивше Војне академије. Водећи се микронсторијским, политичким и формалним (архитектонским) оквирима зграде, преузела сам елементе из непосредног окружења - самоникле биљке, корове који су неплански настанили запуштenu зграду. Конструисањем зимске баште од биљака које нису егзотичне већ свеприсутне, које истовремено уништавају зграду насељавајући је, али је и штите од потпуног пропадања, наводим посматрача да сагледа симбиозу локалитета и биљака, али и њихово парадоксално постојање које их смешта на маргину екосистема - невидљиве, присутне, неприхваћене, неопходне. На тај начин, корови постају носилац симболичког наратива, те фокус рада пребацујем на парадоксално постојање индивидуе у савременом друштву, са посебним акцентом на позицију маргине.

О. В.

се гледа из одређеног угла. Као својеврсна метафора, рад се односи на преузимање одговорности за историју чији смо део, попут сурове колонијалне историје Етиопије под италијанским фашизмом. Другачијим контекстом теме Салона баве се Тереза Хабард и Александер Бирхлер који су се представили заједничким радом „Кућа са базеном“ из 2004. године.

О самом раду најбоље говоре речи једног од аутора, Бирхлера, који каже: “Ми градимо просторе који сугеришу психолошку напетост, где се граница између унутрашњег и спољашњег, прошлости и садашњости, стално помера.”

Допринос Тима Ечелса 51. октобарском салону јесте на тексту заснована и за одређено место направљена инсталација коју чине „Језик ноћи“, нови рад направљен за Салон и низ неонских знакова који заједно приказују дијалог с местом које мења облик. Из историјског здања

УЧЕСНИЦИ ИЗЛОЖБЕ

Селектовани уметници 51. октобарског салона – учесници су: Ана Адамовић (Србија), Маја Бајевић (Босна и Херцеговина), Роза Барба (Италија), Тереза Хабард и Александер Бирхлер (САД/Швајцарска), Јунас Далберј (Шведска), Душица Дражић (Србија), Тим Ечелс (Велика Британија), Амар Канвар (Индија), Вилијам Кентриц (Јужна Африка), Ева Кок (Данска), Ерик Крикорц (Шведска), Давид Маљковић (Хрватска), Арнаут Мик (Холандија), Стив Меквин (Велика Британија/Холандија), Зоран Насковски (Србија), Харун Фароцки (Немачка), Омер Фаст (Израел), Карл Микаел фон Хаусволф и Тумас Нурданстад (Шведска).



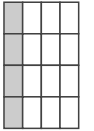
ВЕЛИКА ПОРУКА (2007), ЈЕДНОКАНАЛНА ВИДЕО-ИНСТАЛАЦИЈА: ОМЕР ФАСТ



ШТА ЋЕ ДОБИ (ВЕЋ ЈЕ ДОШЛО) (2007): ВИЛИЈАМ КЕНТРИЦ

Medij - Rubrika: NIN - Kultura
Datum: Čet, 28/10/2010
Површина članka: 1942cm2
Strana: 57

Zemlja: Srbija
Autor: Olivera Vukotić
Deo: 4/4



реда и рутине, место прераста у неко будуће здање непрестане промене и разноликости. Прича о ова три рада, даје само један мали „исечак“ из 51. салона. Да би се сви радови погледали и на прави начин перципирани, мора се одвојити више од једног дана.

Овогодишњи Салон одликује богат пратећи, паралелни програм који је започет пре званичног отварања са светлосном инсталацијом Ерика Крикорца - „Емотивни градови“ постављеној на палати Албанија. Потом је у галерији АРТГЕТ отворена изложба Графичка мапа 4. цетињског бијенала под називом „Love it or Leave it“, аутора Ренеа Блока (Немачка), кустоса 47. октобарског салона, а у Галерији КЦБ до пре неколико дана могла се видети изложба Сигалита Ландау (Израел), првонаграђеног на 49. салону. Сада је у овом излагачком простору постављена фото-аудио инсталација Ане Адамовић „На прагу Златног доба“, иначе добитнице главне награде 51. салона.

У циљу популаризације културе и уметности у оквиру Октобарског салона велика пажња се посвећује успостављању односа са публиком, тако да посетиоце кроз изложбу, поред кустоса, воде познате јавне личности (редитељ Стефан Аксентијевић, театролог Јован Ђирилов итд).

Већи део пратећег програма Салона одржава се непрекидно током његовог трајања, а између осталог то су: едукативни програми групе „Anonymous said“ који се реализују кроз три различите концепције намењене различитим врстама публике, потом пројекат ТКХ (Теорија која хода) који садржи видео-интервјуе са уметницима, кустосима и другим учесницима 51. октобарског салона, пројекат „Платформа за савремену уметност - Киоск“ који успоставља дијалог са београдским средњошколцима, филм Маје Узелац и Тијане Тодоровић „Октобарски салон - гужва“ који се ових дана емитује, итд.

Богат пратећи програм 51. октобарског салона, поред наведених садржаја, чине и едукативне радионице МСУ, разговори са уметницима, дебате, петком увече јавне личности из различитих области износе свој доживљај и виђење 51. октобарског салона, а све то остварено је у сарадњи са невладиним организацијама, алтернативним уметничким групама и појединцима. *С обзиром на то да се већина програма одржава у вечерњим сатима а да је слоган 51. салона „Ноћ нам прија...“, остаје само да се он и доживи.*